

עין משפט
גד מצוה

פב:

ר"ן

והאי דלאַטערין למימר הכא דאמר רב הונא כוליה פירקא רבי יוסי היא לאו משום הא ממתניתין גופא דבהא הא מסיים בה דברי ר' יוסי אלא משום דחש הש"ס דילמא הוה פריך ליה מאידך ממתניתין דקתני ופג:|
קונם שאני נהנית לצריות אינו יכול להפך וסתמא קתני ולא מפרש בה דברי ר' יוסי להכי הקדים ואמר ליה

דכוליה פרקין ר' יוסי היא וליכא למיפך מינה כלל דשמואל דאמר כרבנן. והאי דאינטרכינן נמי לאורכי ולמימר ומאי אין יכול להפך משום נדרי עינוי נפש אצל מפר משום דברי' שזינו לבינה אע"ג דלפרוקה לשמואל לא הוה מנטריך לן אלא למימר דהא מני ר' יוסי היא ושמואל דאמר כרבנן היינו טעמא משום דאס אימא דלר' יוסי לא מני מפר אפי' משום דברים שזינו לבינה ליכא למימר דליהוי לרבנן ודר גיש צו עינוי נפש דהא ארחקן ולא ארחקן דלרבנן הוי עינוי נפש לרבי יוסי הוי דברים שזינו לבינה משום הכי אמרי' דלר' יוסי נמי

דברים שזינו לבינה הויין הלכך שפיר מלינן למימר דלרבנן מפר משום עניו נפש : ובידן דאיסיקנא דשמואל דאמר כרבנן נקטינן כותייהו ואע"ג דכוליה פרקין רבי יוסי היא לאו סתמי גייהו דכיון דקתני תנא דברי ר' יוסי יתירא הוה ליה כחלוו תנן בהדיא ככולהו ממתניתין אמר

ר' יוסי וכן דעת הרמב"ן ז"ל וכבר כתבתי זה למעלה (דף פא.). אצל אחרים אומרים דלמסקנא שמואל כר' יוסי ומתקמא והכי קאמר מתני' רבי יוסי היא ומאי אין יכול להפך משום נדרי עינוי נפש אצל משום דברים שזינו לבינה מפר ושמואל נמי משום דברים שזינו לבינה אומר דמפר וכרבי יוסי. ולא נהירא דאס כן לא הוי לן למימר מתני' ר' יוסי היא דאמר רב הונא כוליה פירקין ר' יוסי דכיון דאמרי' דמתניתין דקתני לא יפר משום נדרי עינוי נפש קאמר ושמואל דאמר מיפר משום דברים שזינו לבינה צהכי סגי לן לפרוקה לדשמואל ומאי איכפת לן תו ממתניתין מני אלא ודאי כדאמרן: אמר רב יהודה אמר שמואל נדרה משסי ככרום. כגון דאמרנה שתי ככרות אלו עלי צאחת מתענה שהיא פת נקיה וצאחת אין מתענה שהיא פת קיצר מתוך שהוא מפר למתענה מפני שיש בה עינוי נפש מפר לשאין מתענה אע"פ שאין בה עינוי נפש דכיון דשתייהן דבר אחילה מפר לשאין מתענה בגררא דמתענה ואפי' הפר סתם כל הנדר מופר: **ורב אסי אמר רבי יוחנן מפר למתענה ואין מפר לשאין סתענה.** משום דלית ליה הך גררא הלכך אפי' הפר צפירוש למתענה ואין מתענה אינו מופר לשאין מתענה כך פירשו רבותי ולא ראיתי לאחד מהם בגררא דשמואל טעם למה. ונראה בעיני דשמואל ורבי יוחנן צהכי פליגי משום דקרא כתבי ונבמדבר לן שך היא עיקר הגירסא צההיא שמעתא דלקמן וכמו שנכתוב עליה כסייעתא דשמיא משום הכי קאמר דכיון שנדרה משתי ככרות ז' הרי כנדר אחד וא"כ לו להפך לחלאין דיפרנו כתבי משום הכי מתוך שהוא נריך להפך ויכול להפך למתענה ואין מתענה אינו מופר לשאין מתענה דאי אמרת לא מני מיפר נמנא שאך הפרתו למתענה אינו כלום וכיון דרחמנא יהיב ליה רשותא להפך נדרים שיש בהן עינוי נפש על כרחיק מפר אף בשאין מתענה דמתענה בשאין מתענה תליא ואי אמרת לא מני מפר איכא עינוי נפש ורב אסי אמר ר' יוחנן מפר למתענה ואין מפר למה שאין מתענה דסצירא ליה דנהי דיפרנו אמר רחמנא דמשמע כוליה ולא פלגיה היינו לומר שנריך להפך כל הנדר שהוא יכול להפך דיפרנו דקרא אענוי נפש קאי הילכך כל שהפך כל מה שיש צו עינוי נפש צהכי סגי ויפרנו קרינן ציה ומשום הכי מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה. וכי תימא א"כ דסצירא ליה לשמואל דיפרנו אכוליה נדר קאי ואפי' לההוא פלגא דליתיה מהנהו גוויי דמני צעל מפר וכדכתבינא תקשי ליה ממתניתין דתנן (לקמן פ:.) נטולה אני מן היהודים יפר חלקן ותהא משמשתו ותהא נטולה מן היהודים ואמאי נימא כיון דיפרנו אמר רחמנא מתוך שמופר חלקן מפר נמי חלק היהודים דבלאו הכי לא אפשר איכא למימר דאפשר דסצירא ליה לשמואל דיפרנו דמשמע כוליה ולא פלגיה בעינוי נפש צלחוד הוא דכתבי ולא אשכחן ליה דצברים שזינו לבינה וצמתניתין דלקמן וצברייתא דמייתי עלה בגמרא צנדרי עינוי נפש נקיט לה ולא דצברים שזינו לבינה ומילתא דשייכא צטעמא היא דנדרי עינוי נפש משום קפידא דידה הוא דמני מפר דעינויא צבה היא ומשום הכי אינו דצין שיפר לחלאין דהא מעני לה טפי אצל דברים שזינו לבינה משום קפידא דבעל הוא הלכך צמאי דלא קפיד לא קפיד וצמאי דקפיד שרי וזיל דאנפשיה. כן נראה בעיני: **איסיביה האשה שנדרה צנויר וכו' הרי**

דמי ויש מפרשים דסיומא דשטיא היא ומתניתין רבי יוסי היא ואשמעינן דאע"פ שאינו מפר משום עינוי נפש מפר משום דברים שזינו לבינה ומי"מ מלתא דשמואל לא מיתרא צהכי דמפר משום דברים שזינו לבינה דכשלתא פירות טוויי עלי הוי דברים שזינו לבינה משום דאפי' אס יקנה הבעל פירות ממנו אסורים לה שהרי אסרה עליה פירותיו ואפילו אס מכרן לאחר אסורה בהן אצל כשאמרה הגלת פלוני עלי מותרת צפירות שהבעל קונה ממנו דנהא אינה נהיית ממנו הלכך לא הוי דברים שזינו לבינה: באחת בותענה ובאחת אינה בותענה. כגון שהאחת היא פת נקיה ואחת פת קיצר ואינה רגילה לאכול פת קיצר אי נמי אין לה פת אחר לאכול היום והיא מתענה אס לא תאכל אחת מהן מתוך שהוא מפר למתענה

דהותר מקלמו דדוקא גבי הפרת חכם הוא דאמרינן הכי משום דענשה הנדר טעות מעיקרו הילכך כיון דהותר מקלמו הותר כולו שאיך כל הנדר קיים אצל הפרת הבעל שהיא מכאן ולהבא מה שהותר הותר והשאר עומד צאיסורו והא דאמרינן צנטולה אני מן היהודים דמפר דוקא חלקן ולא אמרינן מתוך שמופר חלקן מפר גם לאחרים כן א"ש לשאמו כתיב דגורת הכתוב הוא דוקא צינו לבינה הוא מפר ולא צינה לצין אחרים והא דתנן צמתניתין הפר לתאנים אינו מופר עד שיפר אף לעניים מיירי כגון שפירש הפרה לתאנים אצל הכא מיירי שהפך בסתם:

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

רש"י

מסורת הש"ם

(א מיר כא: כג. ג) נלעיל סו"א א) נליל צהתרת, (ד ניל הכי הן. יעצ"ך,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כולה פירקא וכו' פלוני עלי לר' יודי מפר לעלמו וכו' אצל לרבנן יכול להפך אפילו לאחרים כשאר עינוי נפש כל"ל ותנית אינו נמתק והד"א:

מוסף רש"י

באחת מתענה. כלומר יש לה זכר ועינוי נפש שהיא פת יפה, ובאחת אין מתענה. אין לה זכר ועינוי נפש, שהיא פת קיצר (ראמ"ה בשו"מ).

פירוש הרא"ש

ומסיפא דאי אפשר להביא הפירות אלא צהצאת איסור לרבנן הבעל רישא נמי מיירי שצ"א אלא צהצאת איסור כגון דאסרה עליה אפילו דמתאי אפי' דאי לא מנאס הכי נפלוו צדידי אפי' אין פריקתו ממנו צין אמרה כל שתיבא צין אמרה כל צהצאת אלא ודאי רישא נמי איירי דאסרה עליה כל מי שביאס אפי' הכי קתני אין יכול להפך וקשיא לשמואל ומשני דמתניתין ר' יוסי היא דמתמיז צהפריה אצל לרבנן מפר ושמואל דאמר כרבנן: דאמרי רב הונא כולי'ה [פירקין] רבי יוסי היא. אס לא הוי נריך דצדיא קתני אפך דברי ר' יוסי אלא משום דקשיא נמי לשמואל מהך דקתני קונם שאני נהנה לצריות לא יפר ונריך לשנויי ר'

יוסי היא דכוליה פרקין רבי יוסי קתני לה: מאי אין יבול להפך משום נדרי עינוי נפש. שטיא אמרינא הוא ואפי' כרבי יוסי נמי אימא ומפר הוא משום דברים שזינו לבינה ושמואל נמי מפר משום דברים שזינו לבינה קאמר. וכינא צוה פירש"י צפרק השואל (צ"מ דף קא. ד"ה יש קנין) ומקבל לאו כחומר

דמי ויש מפרשים דסיומא דשטיא היא ומתניתין רבי יוסי היא ואשמעינן דאע"פ שאינו מפר משום עינוי נפש מפר משום דברים שזינו לבינה ומי"מ מלתא דשמואל לא מיתרא צהכי דמפר משום דברים שזינו לבינה דכשלתא פירות טוויי עלי הוי דברים שזינו לבינה משום דאפי' אס יקנה הבעל פירות ממנו אסורים לה שהרי אסרה עליה פירותיו ואפילו אס מכרן לאחר אסורה בהן אצל כשאמרה הגלת פלוני עלי מותרת צפירות שהבעל קונה ממנו דנהא אינה נהיית ממנו הלכך לא הוי דברים שזינו לבינה: באחת בותענה ובאחת אינה בותענה. כגון שהאחת היא פת נקיה ואחת פת קיצר ואינה רגילה לאכול פת קיצר אי נמי אין לה פת אחר לאכול היום והיא מתענה אס לא תאכל אחת מהן מתוך שהוא מפר למתענה

דהותר מקלמו דדוקא גבי הפרת חכם הוא דאמרינן הכי משום דענשה הנדר טעות מעיקרו הילכך כיון דהותר מקלמו הותר כולו שאיך כל הנדר קיים אצל הפרת הבעל שהיא מכאן ולהבא מה שהותר הותר והשאר עומד צאיסורו והא דאמרינן צנטולה אני מן היהודים דמפר דוקא חלקן ולא אמרינן מתוך שמופר חלקן מפר גם לאחרים כן א"ש לשאמו כתיב דגורת הכתוב הוא דוקא צינו לבינה הוא מפר ולא צינה לצין אחרים והא דתנן צמתניתין הפר לתאנים אינו מופר עד שיפר אף לעניים מיירי כגון שפירש הפרה לתאנים אצל הכא מיירי שהפך בסתם:

כולה פירקא ר' יוסי קתני לה. ואנא נמי הכי קא אמיינא דכי אמרה הגלת פלוני עלי (א) מפר לעלמו אצל לא לאחרים כשאר דברים שזינו לבינה אצל לרבנן (איו) יכול: **צאחס מתענה וצאחס אין סתענה.** שאס לא תאכל האחת תהא רעיבה ואיכא עינוי ואס תאכל האחת תהא צציעה ושצו אין נריכה לשניה ולית

צה צשניה משום עינוי: **מתוך שמפר לאוזה סתענה.** לפי שהוא עינוי נפש: **מפר נמי לשאין סתענה.** דצאחותה הפרה שהפך למתענה עלתה הפרה נמי לאוזה שאינה מתענה ומותרת צשנייהן הואיל ונדרה ציחד. ואזית דמפרשי צאחת מתענה שהאחת פת נקיה וטובה ואס אינה אוכלת ממנה איכא עינוי וצאחת אינה מתענה שהיא פת סוצין ואינה חוששת ממנה וליכא עינוי אס לא תאכלנה אפי' מפר מותרת כשמפר למתענה: **ואין מפר לשאינה סתענה.** דאינו מופר צהפרת האחרת. ויחזור ויפר לה אי אפשר לפי שאינן לא נדרי עינוי נפש ולא

דברים שזינו לבינה אי נמי למ"ד כל כי האי גוונא הוי דברים שזינו לבינה. ואי קשיא הא קי"ל(ג) נדר שהותר מקלמו הותר כולו הני מילי א צהפרת חכם דעדיפא אצל צהפרת בעל לא אמרינן הכי: הפר

רבי יוסי ומתקמא והכי קאמר מתני' רבי יוסי היא ומאי אין יכול להפך משום נדרי עינוי נפש אצל משום דברים שזינו לבינה מפר ושמואל נמי משום דברים שזינו לבינה אומר דמפר וכרבי יוסי. ולא נהירא דאס כן לא הוי לן למימר מתני' ר' יוסי היא דאמר רב הונא כוליה פירקין ר' יוסי דכיון דאמרי' דמתניתין דקתני לא יפר משום נדרי עינוי נפש קאמר ושמואל דאמר מיפר משום דברים שזינו לבינה צהכי סגי לן לפרוקה לדשמואל ומאי איכפת לן תו ממתניתין מני אלא ודאי כדאמרן: אמר רב יהודה אמר שמואל נדרה משסי ככרום. כגון דאמרנה שתי ככרות אלו עלי צאחת מתענה שהיא פת נקיה וצאחת אין מתענה שהיא פת קיצר מתוך שהוא מפר למתענה מפני שיש בה עינוי נפש מפר לשאין מתענה אע"פ שאין בה עינוי נפש דכיון דשתייהן דבר אחילה מפר לשאין מתענה בגררא דמתענה ואפי' הפר סתם כל הנדר מופר: **ורב אסי אמר רבי יוחנן מפר למתענה ואין מפר לשאין סתענה.** משום דלית ליה הך גררא הלכך אפי' הפר צפירוש למתענה ואין מתענה אינו מופר לשאין מתענה כך פירשו רבותי ולא ראיתי לאחד מהם בגררא דשמואל טעם למה. ונראה בעיני דשמואל ורבי יוחנן צהכי פליגי משום דקרא כתבי ונבמדבר לן שך היא עיקר הגירסא צההיא שמעתא דלקמן וכמו שנכתוב עליה כסייעתא דשמיא משום הכי קאמר דכיון שנדרה משתי ככרות ז' הרי כנדר אחד וא"כ לו להפך לחלאין דיפרנו כתבי משום הכי מתוך שהוא נריך להפך ויכול להפך למתענה ואין מתענה אינו מופר לשאין מתענה דאי אמרת לא מני מיפר נמנא שאך הפרתו למתענה אינו כלום וכיון דרחמנא יהיב ליה רשותא להפך נדרים שיש בהן עינוי נפש על כרחיק מפר אף בשאין מתענה דמתענה בשאין מתענה תליא ואי אמרת לא מני מפר איכא עינוי נפש ורב אסי אמר ר' יוחנן מפר למתענה ואין מפר למה שאין מתענה דסצירא ליה דנהי דיפרנו אמר רחמנא דמשמע כוליה ולא פלגיה היינו לומר שנריך להפך כל הנדר שהוא יכול להפך דיפרנו דקרא אענוי נפש קאי הילכך כל שהפך כל מה שיש צו עינוי נפש צהכי סגי ויפרנו קרינן ציה ומשום הכי מפר למתענה ואין מפר לשאין מתענה. וכי תימא א"כ דסצירא ליה לשמואל דיפרנו אכוליה נדר קאי ואפי' לההוא פלגא דליתיה מהנהו גוויי דמני צעל מפר וכדכתבינא תקשי ליה ממתניתין דתנן (לקמן פ:.) נטולה אני מן היהודים יפר חלקן ותהא משמשתו ותהא נטולה מן היהודים ואמאי נימא כיון דיפרנו אמר רחמנא מתוך שמופר חלקן מפר נמי חלק היהודים דבלאו הכי לא אפשר איכא למימר דאפשר דסצירא ליה לשמואל דיפרנו דמשמע כוליה ולא פלגיה בעינוי נפש צלחוד הוא דכתבי ולא אשכחן ליה דצברים שזינו לבינה וצמתניתין דלקמן וצברייתא דמייתי עלה בגמרא צנדרי עינוי נפש נקיט לה ולא דצברים שזינו לבינה ומילתא דשייכא צטעמא היא דנדרי עינוי נפש משום קפידא דידה הוא דמני מפר דעינויא צבה היא ומשום הכי אינו דצין שיפר לחלאין דהא מעני לה טפי אצל דברים שזינו לבינה משום קפידא דבעל הוא הלכך צמאי דלא קפיד לא קפיד וצמאי דקפיד שרי וזיל דאנפשיה. כן נראה בעיני: **איסיביה האשה שנדרה צנויר וכו' הרי**

דמי ויש מפרשים דסיומא דשטיא היא ומתניתין רבי יוסי היא ואשמעינן דאע"פ שאינו מפר משום עינוי נפש מפר משום דברים שזינו לבינה ומי"מ מלתא דשמואל לא מיתרא צהכי דמפר משום דברים שזינו לבינה דכשלתא פירות טוויי עלי הוי דברים שזינו לבינה משום דאפי' אס יקנה הבעל פירות ממנו אסורים לה שהרי אסרה עליה פירותיו ואפילו אס מכרן לאחר אסורה בהן אצל כשאמרה הגלת פלוני עלי מותרת צפירות שהבעל קונה ממנו דנהא אינה נהיית ממנו הלכך לא הוי דברים שזינו לבינה: באחת בותענה ובאחת אינה בותענה. כגון שהאחת היא פת נקיה ואחת פת קיצר ואינה רגילה לאכול פת קיצר אי נמי אין לה פת אחר לאכול היום והיא מתענה אס לא תאכל אחת מהן מתוך שהוא מפר למתענה

דהותר מקלמו דדוקא גבי הפרת חכם הוא דאמרינן הכי משום דענשה הנדר טעות מעיקרו הילכך כיון דהותר מקלמו הותר כולו שאיך כל הנדר קיים אצל הפרת הבעל שהיא מכאן ולהבא מה שהותר הותר והשאר עומד צאיסורו והא דאמרינן צנטולה אני מן היהודים דמפר דוקא חלקן ולא אמרינן מתוך שמופר חלקן מפר גם לאחרים כן א"ש לשאמו כתיב דגורת הכתוב הוא דוקא צינו לבינה הוא מפר ולא צינה לצין אחרים והא דתנן צמתניתין הפר לתאנים אינו מופר עד שיפר אף לעניים מיירי כגון שפירש הפרה לתאנים אצל הכא מיירי שהפך בסתם: